

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

Beleidsregels Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 20-05-2025
Notanummer	: 2025-288
Datum	: 20-05-2025
Programma	: 07 - Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt
Portefeuillehouder	: Wethouder De Geest,
Bijlage(n)	: Beleidsregels Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek gemeente Deventer 2025.docx

Parafering

Agendering

* 14-05-2025: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

B & W d.d.: 20-05-2025

Besluit

1. De beleidsregels Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek vast te stellen en te bepalen dat deze inwerking treden de dag na bekendmaking en terugwerken tot en met 1 januari 2025
2. De raadsmededeling vast te stellen
3. De stukken aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Achtergrond:

Iedereen in Nederland heeft recht op een inkomen op het bestaansminimum. Dit bedrag is afhankelijk van leeftijd en leefsituatie. Mensen met lage inkomens krijgen extra ondersteuning door middel van toeslagen. Een groep huishoudens ontvangt door een ongelukkige samenloop van wet- en regelgeving te weinig toeslagen. Dit heeft nadelige gevolgen voor het netto-inkomen van deze huishoudens. Zij ontvangen een netto-inkomen dat lager is dan een vergelijkbaar (echt)paar met bijstand en maximale toeslagen. Daarmee komen zij netto uit onder het bestaansminimum. Deze omstandigheden noemen we de Alleenverdienersproblematiek.

Deze problematiek ontstond in 2009 toen de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting gefaseerd werd afgebouwd (volledige afbouw in 2023), en daarbij een andere afbouw volgde dan de bijstandsuitkering (volledige afbouw in 2039). Het wegnemen van deze ongewenste situatie wordt in 3 fasen gecorrigeerd waarbij het rijk gemeenten heeft verzocht hierbij te ondersteunen.

* Fase I: voor de jaren 2023 en 2024 wordt gewerkt met een tegemoetkoming op basis van de bijzondere bijstand.

* Fase II: voor de jaren 2025, 2026 en 2027 wordt gewerkt met een tijdelijke regeling. (beleidsregels hebben betrekking op deze fase)

* Fase III: vanaf 2028 wordt het probleem opgelost via de fiscaliteit (inkomstenbelasting)

Voor fase 2 zijn de beleidsregels van toepassing. Deze beleidsregels regelen het toekennen van een jaarlijkse vaste tegemoetkoming ter aanvulling van een tekort aan ontvangen toeslagen bij huishoudens die kampen met de alleenverdienersproblematiek.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Door de alleenverdieners, die vallen onder de alleenverdienersproblematiek, te ondersteunen via de bijzondere bijstand (2023 en 2024) en vanaf 2025 middels een tegemoetkoming vanuit de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek (Wtrap), wordt voorkomen dat ze onder het bestaansminimum komen.

Kader

De grondslag voor de verstrekking van de vaste tegemoetkoming is vastgelegd in de Wet Tijdelijke Regeling Alleenverdienersproblematiek (WTRAP), artikel 78GG Participatiewet.

De hoogte van de vaste tegemoetkoming wordt jaarlijks door de minister vastgesteld en is onderdeel van de regeling participatiewet, IOAW en IOAZ.

Wet Tijdelijke Regeling Alleenverdienersproblematiek (WTRAP)

Betrokken partijen en participatie

Gemeenten krijgen gelden voor het aanpakken van de alleenverdienersproblematiek. Zie verdere informatie onder kopje financiële consequentie en dekking

Voor 2023 en 2024 heeft de gemeente gelden ontvangen om inwoners die vallen onder deze problematiek te ondersteunen via de bijzondere bijstand. In Deventer ging het om 33 huishoudens. Vanaf 2025 worden de huishoudens die vallen onder de regeling gecompenseerd met een éénmalige tegemoetkoming van € 1000,00. Het bedrag is vastgesteld door het Ministerie. Uit de lijst van het inlichtingenbureau blijkt dat 48 huishoudens in 2025 vallen onder deze problematiek.

Naast de huishoudens op de lijst, kunnen huishoudens zich ook melden bij de gemeente. Voor de zelfmelders komt er een apart proces. Deze procedure start in juni 2025.

Toelichting op participatiebeleid

n.v.t.

Argumenten voor en tegen

Door een samenloop van fiscaliteit, sociale zekerheid en toeslagen pakt voor een groep alleenverdieners nadelig uit, waardoor zij toeslagen mislopen. Als gevolg

hiervan zijn er huishoudens met een WW-, arbeidsongeschiktheids-, Wajong- of ziekte-uitkering die netto minder overhouden dan de bijstandsnorm voor (echt)paren en de (maximale) toeslagen die op hun situatie van toepassing zijn. Deze huishoudens leven dan onder het bestaansminimum (de op de leefsituatie van toepassing zijnde bijstandsnorm plus maximale toeslagen).

Nadat de Nationale ombudsman eind 2016 deze problematiek aankaartte, hebben opeenvolgende kabinetten in 2017, 2020 en 2021 voor deze complexe problematiek oplossingsrichtingen in beeld gebracht zonder een werkbare oplossing te vinden.

Op 27 september 2022 oordeelde de Centrale Raad van Beroep (CRvB), na een beroepszaak van een echtpaar, dat de gemeente het echtpaar met terugwerkende kracht compensatie moest geven via de bijstand voor het niet ontvangen van de maximale toeslagen als gevolg van de alleenverdienersproblematiek. De uitspraak [<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:CRVB:2022:1952>] was belastend voor gemeenten, omdat zij hierdoor verantwoordelijk werden voor een probleem dat op rijksniveau was ontstaan en bovendien veel uitvoeringstijd vroeg en soms nog vraagt om het tekort van te ontvangen toeslagen exact vast te stellen en uit te keren. Ook is de algemene bijstand geen passende oplossing om het tekort aan ontvangen toeslagen aan te vullen. Deze leidt tot een hoger bruto-inkomen, wat weer leidt tot een verminderd recht op toeslagen.

Voor 2025 is hiervoor de Wet Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek gekomen en hiervoor dienen beleidsregels te worden vastgesteld. Deze beleidsregels regelen het toekennen van een jaarlijkse vaste tegemoetkoming ter aanvulling van een tekort aan ontvangen toeslagen bij huishoudens die kampen met de alleenverdienersproblematiek. Daarnaast zijn de criteria opgenomen voor de zelfmelders.

Financiële consequenties en dekking

Gemeente ontvangt hiervoor een decentralisatie-uitkering.

Het ontvangen budget voor Deventer bedraagt € 177.304. Dit is voor 2025.

Het budget is dekkend voor de 48 huishoudens die in 2025 bekend zijn. Vanaf juli 2025 kunnen ook zelfmelders zich melden.

Het aantal zelfmelders, die onder de alleenverdienersproblematiek vallen, is onbekend, maar de verwachting is dat het aantal niet hoog zal zijn. Zelfmelders kunnen zich melden tot 1 januari 2028 en met terugwerkende kracht beroep doen op deze regeling.

Indien het budget niet toereikend is dan moet het in 1e instantie gedekt worden binnen het programma. Als dit niet lukt dan zal er een melding worden gedaan bij de bestuursrapportage. De kans wordt klein geacht.

Het zijn incidentele middelen die wordt overgeheveld naar volgend jaar en die dan kunnen worden ingezet bij eventuele overschrijding.

Openbaarmaking en communicatie

De tegemoetkoming wordt jaarlijks ambtshalve toegekend. De ambtshalve tegemoetkoming wordt verstrekt aan inwoners die op de lijst van de Belastingdienst staan. In Deventer gaat het in 2025 om 48 huishoudens.

Vanaf juli 2025 kunnen zelfmelders een aanvraag doen voor een tegemoetkoming. Zelfmelders kunnen een aanvraag doen tot 1 januari 2028. Hiervoor komt nog een communicatieplan.

Aanpak en uitvoering

Uitvoering

- Inwoners die bekend zijn bij de gemeente worden uitgenodigd voor een gesprek en uitleg over de regeling.
- Inwoners die niet bekend zijn bij de gemeente ontvangen een brief met verzoek om contact op te nemen. Van deze inwoners hebben we bankrekeningnummer nodig, maar daarnaast willen we in gesprek om te kijken of de inwoner gebruik maakt van de toeslagen en bekend is met de gemeentelijke minimaregelingen.

Beleidsregels Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek gemeente Deventer 2025, 2026 en 2027.

Gelet op artikel 78gg Participatiewet

overwegende, dat het college van burgemeester en wethouders gemeente Deventer (hierna het college):

- het wenselijk vindt om aan te geven in welke situaties en onder welke voorwaarden een huishouden een vaste tegemoetkoming kan worden verstrekt of geweigerd en
- daartoe beleidsregels wenst vast te stellen;

besluit:

Artikel 1. Begripsbepalingen

- 1.1 In deze beleidsregels wordt verstaan onder **Alleenverdiener**: het huishouden dat:
- a. een inkomen heeft uit een uitkering, niet zijnde een uitkering op grond van artikel 19 Participatiewet, eventueel aangevuld met een uitkering op grond van de Participatiewet en;
 - b. vergeleken met een vergelijkbaar huishouden, waarvoor het inkomen uit enkel een uitkering op grond van artikel 19 Participatiewet bestaat, een lager bedrag aan tegemoetkomingen met toepassing van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen ontvangt, als gevolg van de verschillende afbouwpaden van de dubbele algemene heffingskorting, bedoeld in artikel 37, tweede lid, Participatiewet en in artikel 8.9 van de Wet inkomstenbelasting 2001 en;
 - c. een netto-inkomen en tegemoetkomingen met toepassing van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen ontvangt dat in totaal lager ligt dan bij een vergelijkbaar huishouden waarvoor het inkomen uit een uitkering enkel bestaat uit een uitkering op grond van artikel 19 Participatiewet, vanwege hetgeen genoemd is onder sub b.
- **Huishouden**: twee personen die fiscaal partner en toeslagpartner van elkaar zijn voor het jaar waarop de tegemoetkoming betrekking heeft.
 - **Vaste tegemoetkoming**: het bedrag dat over de kalenderjaren 2025, 2026 en 2027 per jaar wordt vastgesteld bij ministeriële regeling in het kader van artikel 78gg, Participatiewet.

TOEGANG

Artikel 2. Ambtshalve toekenning

- 2.1 Het college kent aan ieder huishouden waarvan voor het betreffende kalenderjaar het Burgerservicenummer van de meestverdienende partner is verstrekt aan het college op grond van artikel 78gg, vijfde lid, Participatiewet, ambtshalve de vaste tegemoetkoming voor dat kalenderjaar toe.
- 2.2 Het college kent de vaste tegemoetkoming over 2025 ambtshalve toe aan het huishouden, indien:

- a. het huishouden voor 2025 nog geen vaste tegemoetkoming toegekend heeft gekregen;
- b. voor 2025 het Burgerservicenummer van de meestverdienende partner in het huishouden niet is verstrekt aan het college op grond van artikel 78gg, vijfde lid, Participatiewet;
- c. op basis van de bij het college bekende gegevens het college vermoedt dat het huishouden aanspraak kan maken op de vaste tegemoetkoming;
- d. er zich tussentijds geen relevante wijzigingen hebben voorgedaan in de situatie van het huishouden of de achterliggende wetten; en
- e. de meestverdienende partner ingeschreven staat in de gemeente.

2.3 Het college kent de vaste tegemoetkoming over de jaren 2026 en/of 2027 ambtshalve toe aan het huishouden, indien:

- a. het huishouden voor 2026 en/of 2027 nog geen vaste tegemoetkoming toegekend heeft gekregen;
- b. voor 2026 en 2027 het Burgerservicenummer van de meestverdienende partner in het huishouden niet is verstrekt aan het college op grond van artikel 78gg, vijfde lid, Participatiewet;
- c. op basis van de bij het college bekende gegevens het college vermoedt dat het huishouden aanspraak kan maken op de vaste tegemoetkoming;
- d. er zich tussentijds geen relevante wijzigingen hebben voorgedaan in de situatie van het huishouden of de achterliggende wetten en
- e. de meestverdienende partner ingeschreven staat in de gemeente.

Artikel 3. Aanvraag zelfmelder

- 4.1 Het huishouden kan een aanvraag om een vaste tegemoetkoming indienen bij het college.
- 4.2 De aanvraag om een vaste tegemoetkoming kan worden ingediend via het aanvraagformulier alleenverdienersproblematiek bij het college.
- 4.3 Het college beoordeelt of de aanvrager, als bedoeld in artikel 1.1 alleenverdiener is.
- 4.4 Het college beoordeelt of de meestverdienende partner in het huishouden op de datum van aanvraag inwoner van de gemeente is en het huishouden voor het betreffende jaar nog geen vaste tegemoetkoming heeft ontvangen.
- 4.5 Bij de vaststelling van het inkomen om te bepalen of het huishouden tot de doelgroep van alleenverdieners behoort, telt alleen het inkomen van beide fiscale - en toeslagpartners mee.
- 4.6 Als er sprake is van een vast maandinkomen, toetst het college het inkomen van de meest recente maand van het jaar voorafgaand aan de datum van aanvraag. Het college rekent dit maandinkomen om naar een verwacht jaarinkomen.
- 4.7 Als er sprake is van een variabel maandinkomen, toetst het college het inkomen van de meest recente drie achtereenvolgende maanden voorafgaand aan de datum van aanvraag. Het college rekent deze maandinkomens om naar een verwacht jaarinkomen.

- 4.8 Als de definitieve aanslag inkomstenbelasting of definitieve beschikking voor toeslagen over het kalenderjaar waarover de vaste tegemoetkoming wordt aangevraagd al bekend is, dan gebruikt het college het belastbaar jaarinkomen waar deze aanslag of beschikking op is gebaseerd.
- 4.9 Bij de vaststelling van het vermogen hanteert het college de vermogensgrens van de zorgtoeslag zoals die geldt voor het kalenderjaar waarover de vaste tegemoetkoming wordt aangevraagd.
- Het peilmoment van het vermogen is 1 januari 00:00 van het kalenderjaar waarover de vaste tegemoetkoming wordt aangevraagd.
- 4.10 De vaste tegemoetkoming over de kalenderjaren 2025, 2026 en 2027 wordt uiterlijk 31 december 2028 aangevraagd.

TOEKENNING EN VERSTREKKING

Artikel 5 Toekenning

- 5.1 Het college kent de vaste tegemoetkoming eenmaal voor het betreffende kalenderjaar toe en voor het gehele bedrag.

Artikel 6 Verstrekking

- 6.1 Het college verstrekt de vaste tegemoetkoming in één keer

SLOTBEPALINGEN

Artikel 7 Ingangsdatum

- 7.1 Deze beleidsregels treden in werking de dag na bekendmaking en werken terug tot en met 1 januari 2025.

Artikel 8 Titel

- 8.1 Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek gemeente Deventer 2025, 2026 en 2027.

Aldus vastgesteld op 20 mei 2025

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris,

J.P. Wassens

de burgemeester,

R.C. König

Leeswijzer

Beleidsregels tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek

Artikel 1: Begripsbepalingen

Dit artikel geeft een definitie voor de begrippen alleenverdiener, huishouden en vaste tegemoetkoming.

Artikel 2: Ambtshalve toekenning

Artikel 2.1: Ambtshalve toekennen aan huishoudens die op de lijst van de Belastingdienst staan

Ieder huishouden waarvan het BSN van de meestverdienende partner staat vermeld op de lijst van de Belastingdienst wordt ambtshalve de vaste tegemoetkoming toegekend. De Wtrap biedt hier een grondslag voor.

Artikel 2.2 en 2.3: Ambtshalve toekennen aan reeds bekende huishoudens die niet op de lijst van de Belastingdienst staan

De gemeente kiest ervoor om in 2025, 2026 en 2027 de tegemoetkoming ambtshalve toe te kennen. De reden hiervoor is dat de huishoudens minder worden belast en het vermindert het capaciteitsbeslag bij de gemeentelijke uitvoering.

Artikel 3: Aanvraag zelfmelder

Alle andere huishoudens die vermoeden dat zij tot de doelgroep van de alleenverdieners behoren kunnen zelf een aanvraag indienen. Dit artikel bepaalt daarbij wat de criteria zijn om te bepalen of het huishouden recht heeft op de vaste tegemoetkoming.

Artikel 4.6 en 4.7: Voor de berekening van het inkomen houden we aan bij:

- Een vast maandelijks inkomen: een referentieperiode van één maand te hanteren.
- Een variabel maandelijks inkomen een referentieperiode van de drie meest recente maanden te hanteren.

Het vaste of variabele inkomen moet vervolgens naar een jaarinkomen worden omgerekend.

Artikel 4.9: Bij de vaststelling van de lijst door de Belastingdienst voor ambtshalve toekenning van de tegemoetkoming, is rekening gehouden met de vermogensgrenzen van de toeslagen. Het is vanwege rechtsgelijkheid en de bedoeling van de regeling belangrijk dat gemeenten ook voor zelfmelders met deze vermogensgrenzen rekening houden. In de beleidsregels is daarom de vermogensgrens van de zorgtoeslag opgenomen als criterium bij de beoordeling of een huishouden tot de doelgroep alleenverdienersproblematiek behoort.

Artikel 5: Toekenning

De toekenning van de vaste tegemoetkoming is eenmaal per kalenderjaar voor het hele bedrag.

Om te voorkomen dat alleenverdienerhuishoudens in geval van verhuizing tussen de wal en het schip belanden, wordt voor alle ambtshalve toekenningen geadviseerd als peildatum voor de woonplaats de datum waarop de definitieve lijst van de Belastingdienst is gebaseerd, te hanteren. Voor 2025 is dat 15 januari 2025. De meestverdienende partner, waarvan het BSN op de lijst staat vermeld, was op die datum inwoner van de gemeente.

Artikel 6: Verstrekking

De vaste tegemoetkoming wordt in één keer verstrekt.

